

Henry Lewis – Jonathan Sayer – Henry Shields

PETER PAN MENE PEELEEN

Oheismateriaali

TAMPEREEN
TEATTERI

Henry Lewis – Jonathan Sayer – Henry Shields

Peter Pan menee pieleen

(Peter Pan Goes Wrong)

Suomen kantaesitys 9.9.2020 Tampereen Teatterin päänäyttämöllä

Oheismateriaalin valmistus:

Annika Alapiha, Hatanpään lukio, äidinkieli ja kirjallisuus

Tuija Leppäharju, Hatanpää lukio, äidinkieli ja kirjallisuus

Minna Martikainen, Tredu, äidinkieli, psykologia, kulttuuritietous

Teija Ärling, Hatanpään lukio, äidinkieli ja kirjallisuus

Hatanpään lukion opiskelijat: Pyry Joki, Kaapo Hakonen, Eeli Häikiö, Lukas Jokilehto, Aysun Kasap, Lily Korpela, Janette Takarautio, Vili Tuomaala ja Emilia Ylinen

Toimitus: Neili Koivuniemi, Tampereen Teatteri

Mihin tarkoitukseen oheismateriaali on tehty?

Oheismateriaalin tavoitteena on syventää esityksen katsomiskokemusta ja herättää ajatuksia ja keskustelua teatterielämyksestä. Tehtäviä voi käyttää ennen ja jälkeen teatteriesityksen. Materiaali soveltuu esimerkiksi yläkoulun, ammattiopiston ja lukion opiskelijoille. Aineistoa voi soveltaa tehtäessä opintoihin opintosuorituksia.

Miten materiaalia käytetään?

Voitte vapaasti valita teitä kiinnostavat alueet ja käsitellä niitä joko ohjeen mukaan tai haluamallanne tavalla: pari- ja ryhmätöinä, keskusteluina, kirjallisina tehtävinä tai draamatehtävinä.

Voitte tutustua myös muiden näytelmien materiaaleihin sekä teatterietikettiin. Oheismateriaaleissa on myös erilaisiin tilanteisiin sopivia draamatehtäviä sekä materiaalia teatteriesityksistä yleensä.

<https://tampereenteatteri.fi/opettajille/>

<https://tampereenteatteri.fi/teatterietiketti/>

Kuvat: Harri Hinkka, Tampereen Teatteri

Antoisaa teatterielämystä!

SISÄLLYSLUETTELO

I	Peter Pan menee pieleen: perustietoa	4
II	Mennään teatteriin!	6
III	Sukeletaan Peter Panin maailmaan	9
IV	Pohdintatehtäviä	12
V	Luovan kirjoittamisen tehtäviä	13
VI	Taiteilijat haastattelussa – ohjaaja, näyttelijä, säveltäjät	21
VII	Teatterietiketti	26

I Peter Pan menee pieleen: perustietoa

Käsikirjoitus **Henry Lewis, Jonathan Sayer, Henry Shields**

Suomennos **Mikko Koivusalo**

Ohjaus **Mika Eirtovaara**

Lavastussuunnittelu **Marjatta Kuivasto, Lasse Männikkö**

Pukusuunnittelu **Mari Pajula**

Valosuunnittelu **Raimo Salmi**

Äänisuunnittelu **Ivan Bavard**

Musiikin sävellys ja sovitus **Ivan Bavard, Henri Lyysaari**

Koreografia **Pia Piltz**

Kampausten, maskien ja peruukkien suunnittelu **Jonna Lindström**

Suomen kantaesitys 9.9.2020 Tampereen Teatterin päänäyttämöllä

Kesto 2 t, sisältää väliajan

Tämä tuotanto ei ole alkuperäistuotannon replika. Kaikki oikeudet pidätetään.

Esitysoikeuksia valvoo Nordic Drama Corner – Näytelmäkulma

Mikä-mikä-maa odottaa! Oletko valmis elämäsi hulluimpaan seikkailuun?

Polyteknisen Draamaseuran jäsenet palaavat jälleen teatterin lavalle! Miten tältä ryhmältä taittuu kaikkien rakastama klassikko, Peter Pan? Luvassa on posketonta menoa, taistelua valokeilasta, lentämistä ja yhteentörmäyksiä – niin kuin vain tältä ryhmältä odottaa sopii.

Komedian ohjaa naurun kuningas **Mika Eirtovaara**, joka ohjasi Tampereen Teatteriin samojen tekijöiden edellisen hittikomedian *Näytelmä joka menee pieleen*. Supersuosittua maailmanlaajuista teatteri-ilmiötä *Peter Pan menee pieleen* on esitetty jo viidellä mantereella, lähes 40 maassa. Nyt se nähdään ensimmäistä kertaa Suomessa!

Suositlemme yli 6-vuotiaille.

Valokuvaaminen, kuvanauhoitus ja äänitallennus eivät ole sallittuja esityksen aikana.

Rooleissa

Lari Halmetoja	Mikko Nousiainen
Roope Kakkonen	Ville Majamaa
Anssi-Christian Smeds	Ola Tuominen
Sanna Bäckström	Pia Piltz
Henry 'Henkka' Tautivaara	Timo Välisaari
Anne Moilanen	Mari Turunen
Martin 'Matti' von Willebrandht	Arttu Ratinen
Teuvo Hiltunen	Osku Ärilä
Jouni 'Jonde' Kajava	Matti Hakulinen
Ilona Perä-Roihu	Elisa Piispanen
Elli Pelli	Annika Junno

Tapahtuu Pirkanmaan Polyteknisen Draamaseuran *Peter Pan* -ensi-illassa.

Esityksen tekninen toteutus

Tuotanto **Paula Peltola**

Näyttämöpäällikkö **Lasse Männikkö**

Järjestäjä **Kai Rainti**

Näyttämömestari **Juha Jokinen**

Apulaisnäyttämömestari **Kasimir Kurki**

Näyttämötekniikka **Tuukka Rissanen, Antti Puolitaival, Matti Puranen, Timo Rajala, Arto Valtonen**

Kuiskaaja **Leena Lindroos**

Kamppaajat ja maskeeraajat **Jonna Lindström, Riina Vääntinen, Marleena Tuominen**

Peruukkien valmistus **Jonna Lindström, Riina Vääntinen**

Pukija **Jenna Mutikainen**

Tarpeisto **Päivi Peltola**

Tarpeiston valmistus **Sanna Koskinen, Päivi Peltola**

Valot esityksissä **Petra Honkaniemi / Sami Rätty**

Ääni esityksissä **Hannu Hauta-aho / Juha Seppänen / Jan-Mikael Träskelin**

Laulujen harjoitus **Henri Lyysaari**

Lavastuksen toteutus **Lasse Männikkö** (lavastamon esimies), **Matti Kuivanen** (apulaislavastemestari), **Matti Hilvonen, Juha Järvinen, Harri Koivuniemi, Kristian Kujansuu, Jarmo Sukanen, Suvi Teerenhovi, Oskari Tolonen, Pyy Tuominen, Tuija Väänänen**

Pukujen toteutus **Nina Hanhisuo** (puvuston esimies), **Kirsi Ollinpoika, Elise Rasehorn, Silja Kaarne, Annukka Stranius, Hannele Teurokoski, Sini-Anna Wigelius**

II Mennään teatteriin!

Tehtäviä ennen ja jälkeen teatterivierailun

1. Teatterietiketti

Millaista teatterissa on? Miten siellä käyttäydytään? Tampereen Teatterin sivuilla on tietoa teatterietiketistä ja myös koronan aiheuttamista erityisjärjestelyistä. Tutustu niihin ja vastaa väittämiin.

<https://tampereenteatteri.fi/teatterietiketti/>

<https://tampereenteatteri.fi/turvallisesti-teatteriin/>

Oikein vai väärin?

1. Tampereen Teatterissa on kolme näyttämöä.
2. Frenckell-näyttämö on Keskustorilla teatterin päärakennuksessa.
3. Teatteriin kannattaa tulla ajoissa, viimeistään noin 15 minuuttia ennen esityksen alkua.
4. Ulkovaatteet otetaan korona-aikana mukaan teatterisaliin.
5. Katsomoon voi ottaa mukaan eväitä.
6. Väliajan aikana poistutaan teatterisalista.
7. Korona-aikana paikat on etukäteen merkitty.
8. Esitystä saa kuvata omaan käyttöön.
9. Näyttelijöille ja ohjaajalle voi tuoda kukan tai kirjeen.
10. Esitystä voi kommentoida teatterin kotisivuilla.

Vastaukset: 1 oikein, 2 väärin, 3 oikein, 4 oikein, 5 väärin, 6 oikein, 7 väärin, 8 väärin, 9 oikein, 10 oikein.

2. Mikä näytelmä olisi meille sopivin?

Tutustu Tampereen Teatterin tarjontaan verkkosivuilla osoitteessa

<https://tampereenteatteri.fi/ohjelmisto/>

Valitse eri tilanteisiin sopisi näytelmä tai pari vaihtoehtoa. Perustele valintasi.

1. Lasten kanssa
2. Silloin, kun haluaa nauraa
3. Ajattelemisen aihetta
4. Romanttiseen iltaan
5. Musiikin ystäväille

6. Historiasta kiinnostuneelle
7. Julkkisbongareille

3. Keskusteltavaksi ennen esitystä:

- a) Mitä tarkoittaa komedia, entä farssi? Etsikää hyviä esimerkkejä komedioista ja farsseista.
- b) Millaisia taitoja näyttelijältä vaaditaan?
- c) Mikä on ohjaajan työnkuva?
- d) Mitä muita teatterin ammatteja tiedät?
- e) Ottakaa selvää, miten teatterin eri ammatteihin opiskellaan.

4. Mielikuvapuu teatterista

Teatterissa käymisessä on usein kyse ennen kaikkea elämyksestä. Tässä tehtävässä keskitytään siihen, millaisia mielikuvia opiskelijoilla on ennen teatterissa käymistä ja miten ne voivat teatterikäynnin myötä muuttua. Mielikuvat eivät ole oikeita tai vääriä. Ne on kuitenkin hyvä tiedostaa ja niistä voi keskustella.

Ennen teatteriesitystä

Piirrä pahville puun runko, jaa se myönteiseen ja kielteiseen oksistoon ja aseta se luokan seinälle. Jaa jokaiselle opiskelijalle post it -lappuja puun lehdiksi. Pyydä heitä ajattelemaan teatteria ja kirjoittamaan myönteisiä ja kielteisiä ajatuksiaan lapuille. Laput voidaan laittaa yksi kerrallaan ja ääneen lukien kaikkien kuulleen tai omia aikojaan, jolloin vain itse tietää, mitkä laput on laittanut.

Teatteriesityksen jälkeen

Jokainen teatterissa käynyt katsastaa, mitä ajatteli teatterista ennen esitystä. Jos mielikuvat ovat muuttuneet, lappuja voi siirtää myönteiseltä puolelta kielteiselle tai päinvastoin, laskea ”maahan”, jos mielikuvat ovat karisseet tai lisätä uusia lappuja, jos teatterikäynnin myötä on tullut uusia ajatuksia.

Keskustellaan siitä, millaisia ja minkä suuntaisia muutoksia teatterissa käynti aiheutti.

5. Teatterin tavat

Monelle teatterikäynti voi olla ensimmäinen tai edellisestä käynnistä on pitkä aika. Monesti negatiivisen suhtautumisen syy onkin siinä, että uuteen paikkaan ja tilanteeseen meneminen jännittää, ja nuorille mokaamisen pelko kavereitten edessä on todellinen.

Jaa ensin jokaiselle opiskelijalle paperilappuja. Lapuille kirjoitetaan teatterikäyntiin liittyviä kysymyksiä, aina yksi per lappu, sitä mukaa kun kysymyksiä tulee mieleen. Korosta, että mikään kysymys ei ole turha tai tyhmä. Kerro sitten järjestyksessä, miten teatterissa menetellään aina ulko-ovelta viimeisiin aplodeihin ja poistumiseen saakka. Muista kertoa esim. pukeutumisesta (ei pukupakkoa, siisti pukeutuminen riittää), mihin takki laitetaan, tarvitseeko narikkarahaa, milloin voi käydä vessassa, milloin taputetaan jne.

Voit käyttää apuna teatterirakennuksen ja tilojen kuvia nettisivuilta sekä teatterietikettiä:

<https://tamperenteatteri.fi/teatterietiketti/>

Kysymyslaput kerätään hattuun ja nostetaan sieltä yksi kerrallaan opettajan vastattaviksi. Saman voi toteuttaa myös ilman luento-osuutta, pelkkiin kysymyksiin nojaten. Tällainen ennakointi helpottaa huomattavasti erityisoppilaitten (ja myös tavallisten) kanssa liikkumista. He tuntevat hallitsevansa tilanteen paremmin, kun tietävät, mitä odottaa ja miten missäkin kohdassa täytyy toimia.

6. Teatterikummi

Opiskelijat jaetaan pareiksi tai kolmen ryhmiiin niin, että jokaisessa ryhmässä on yksi ”kummi” aiemmin (lähimenneisyudessa) teatterissa käynyt tai jopa jollain tapaa teatteria harrastava opiskelutoveri. Aluksi opettaja keskustelee kummeiksi ilmoittautuneiden kanssa, ohjeistaa heitä ja palauttaa mieleen teatterietiketin:

<https://tamperenteatteri.fi/teatterietiketti/>

Yhdessä sovitaan säännöt ja toimintatavat. Parit/ryhmät keskustelevat ennen teatteriin menoa: nyt kummi ohjeistaa ja vastaa kysymyksiin. Samoin teatterissa kummi toimii parinsa tai ryhmänsä opastajana. Teatterikäynnin jälkeinen purkukeskustelu voidaan käydä kaikkien parien tai ryhmien kanssa yhteisesti: mikä oli kivaa, jännää, erikoista; mitä ihmettelitte; oliko jotain mihin kummi ei osannut vastata jne. Tämä voidaan toteuttaa (ja luoda vähitellen) myös kerhotyyppiseksi toiminnaksi, jossa entiset konkarit pääsevät opastamaan uudet tulokkaat teatterin maailmaan.

III Sukeletaan Peter Panin maailmaan

1. Näytelmän henkilöhahmot

Peter Pan on tunnettu hahmo niin saduista, näytelmistä, elokuvista kuin kirjoistakin. Peter Pan on skotlantilaisen J. M. Barrien luoma poika, joka elää mielikuvitusmaailmassa eikä halua kasvaa aikuiseksi. Hahmo esiintyi ensimmäisen kerran Barrien vuonna 1902 ilmestyneessä teoksessa, ja vuonna 1904 hän julkaisi näytelmän, jossa Peter Pan oli pääosassa. Tämän jälkeen hahmo on seikkaillut monissa eri tarinoissa.

Ennen teatteriesitystä

Koosta henkilökuva näytelmän henkilöhahmoista. Kuvaa heidän olemustaan, ulkonäköään ja luonnettaan. Voit esittää kuvauksen vaikkapa ajatuskartan muodossa. Kerro myös, mitä he tekevät ja miten heidän toimintansa vaikuttaa tarinan kulkuun.

- Peter Pan
- Wendy Darling
- Wendyn veli Michael
- Helinä-keiju
- Kapteeni Koukku
- Nana-koira

Näytelmä on nimeltään *Peter Pan menee pieleen*. Tarkoituksellisilla epäonnistumisella voidaan tavoitella koomisuutta. Tästä on esimerkkinä banaaninkuorivitsi. Kun näemme esityksessä banaaninkuoren maassa, osaamme jo odottaa, että joku liukastuu siihen. Voit jo ennen esitystä ennakoita, millaiset asiat näytelmässä epäonnistuvat. Kannattaa myös käydä Tampereen Teatterin sivuilla tutustumassa esityksen tiedotusmateriaaliin. Kuvista saat viitteitä siitä, millaisia henkilöhahmot tässä esityksessä ovat. Ovatkohan he aivan sellaisia, kuin alkuperäistarinan perusteella voisi olettaa?

Teatteriesityksessä

Tarkkaile erityisesti valitsemaasi henkilöä mutta toki myös kaikkea muuta.

Teatteriesityksen jälkeen

Jakaudutaan ryhmiin henkilöhahmojen mukaan (Peter Pan, Wendy Darling...). Keskustellaan esityksestä.

- Kerro valitsemastasi henkilöstä esityksessä: Millainen hän oli?
- Vastasiko hahmosi olemus, ulkonäkö ja luonne oletustasi? Miltä osin se vastasi? Mikä ei vastannut?
- Millaiset eri näyttelijöiden tekemät asiat onnistuivat?
- Mitkä epäonnistuivat?
- Mistä epäonnistumiset johtuivat? (esimerkiksi ajoitus, tekniset seikat, näyttelijän ominaisuudet, näyttelijöiden toimiminen käsikirjoituksen mukaisesti, lavasteet)
- Olivatko epäonnistumiset sattumaa vai tarkoituksellisia? Miksi ajattelet niin?
- Mainitse esimerkkejä toistuneista epäonnistumisista. Miten tilanne muuttui, kun sama asia meni pieleen uudelleen ja uudelleen?
- Miten esityksessä yleensä suhtauduttiin epäonnistumisiin?
- Miten itse olisit suhtautunut niihin? Olisitko toiminut toisin?

2. Väittämiä teatterivierailusta

Esityksen jälkeen

Opettaja sanoo väitteen, ja kaikki ne, joihin väite sopii tai jotka ovat samaa mieltä, nousevat seisomaan. Väitteen jälkeen on purkukysymys tai -kysymyksiä, jonka avulla voidaan keskustella aihepiiristä yleisesti.

Olin käynyt aiemmin teatterissa / Tampereen Teatterissa.

-> *Mitä esitystä olit katsomassa?*

Tunsin Peter Panin tarinan etukäteen.

-> *Missä olet törmännyt tarinaan? Mitä muistit siitä?*

Ymmärsin, milloin esitys alkoi.

-> *Mitä alussa tapahtui?*

Nauroin esityksen aikana.

-> *Mikä nauratti? Millaiset vitsit olivat hyviä, entä mauttomia? Mikä tekee esityksestä hauskan?*

Näyttelijät olivat mielestäni taitavia.

-> *Millaisia taitoja tai ominaisuuksia näyttelijältä vaaditaan?*

Minua väsytti esityksen aikana.

-> *Miksi? Millainen esitys on kiinnostava?*

Lavasteet olivat hienot.

-> *Millaiset lavasteet olivat?*

Kiinnitin huomiota esityksen musiikkiin.

-> *Millaista esityksen musiikki oli?*

Kiinnitin huomiota esityksen tanssiin.

-> *Millaista esityksen tanssi oli?*

Valota ja efektit olivat hyvin toteutettuja.

-> *Millaisia valoja ja efektejä käytettiin?*

Esitys sopii mielestäni nuorille.

-> *Miksi? / Miksi ei?*

Esitys sopii mielestäni lapsille.

-> *Miksi? / Miksi ei?*

Esitys sopii mielestäni aikuisille.

-> *Miksi? / Miksi ei?*

3. Teatteriarvostelu

Kirjoita teksti, jossa käsittelet esitystä kokonaisuutena. Voit vastata seuraaviin kysymyksiin, mutta kirjoita kuitenkin itsenäinen teksti.

Näytelmän esittely

- Mistä ja millaisesta näytelmästä on kysymys?

- Esittele näytelmään liittyvät henkilöt (käsikirjoittajat, ohjaaja, pääroolien näyttelijät)
- Kerro juoni lyhyesti.
- Kerro lavastuksesta, valoista, musiikista ja muusta, joka mielestäsi on oleellista.

Mielipiteesi näytelmästä

- Kerro, mitä mieltä olet näytelmästä.
- Kerro, mikä oli hyvää, mikä huonoa.
- Anna esimerkkejä yksityiskohdista, jotka selventävät mielipidettäsi.
- Tämä näytelmä on komedia. Mitkä asiat tekivät esityksestä hauskan?
- Mikä tilanne esityksessä oli kaikkein mieleenpainuvuin? Miksi?
- Ketkä tilanteeseen osallistuivat? Miten he vaikuttivat tilanteeseen? Mitä he tekivät?
- Paraniko esitys loppua kohden? Mikä muuttui? Miten yleisö reagoi? Entä sinä itse?
- Näytelmästä kerrotaan Tampereen Teatterin sivuilla seuraavaa: *Luvassa on posketonta menoa, taistelua valokeilasta, lentämistä ja yhteentörmäyksiä.* Toteutuiko lupaus? Miksi tai miksi ei?

4. Kirje näyttelijälle

- Kirjoita kirje yhdelle näyttelijöistä. Laita kirjeen puhutteluun, kenelle. Kerro hänelle, mitä ajatuksia esitys herätti. Voit hyödyntää edellisten tehtävien kysymyksiä.

IV Pohdintatehtäviä

1. Pohdi aikuiseksi kasvamista. Mikä siinä lasta kauhistuttaa? (Kirjoita runo siitä hetkestä, kun lapsi tajuaa, että aikuistuminen on välttämätöntä. Voit myös kirjoittaa laulutekstin kasvamisen kipeydestä.)
2. Mieti, onko omassa elämässäsi ollut vastaava tilanne kuin näytelmän kohtauksessa, jossa isä ei usko huoneessa käyvän pojan eikä varjon olemassaoloon. Millainen se tilanne oli? (Kirjoita tästä tilanteesta.)
3. Mitä symboloi varjon menettäminen? (Kirjoita teksti, jossa joku menettää varjonsa.)
4. Miettikää, millainen on lasten suhde äitiin ja toisaalta isään. Miksi se on erilainen? Millaisilla komiikan keinoilla näitä roolihahmoja rakennetaan?
5. Mikä on sinun onnellisin ajatuksesi? Kootkaa ajatuksista lista luokan seinälle tai vaikka Padlet-seinälle.
"Ajattelette vain jotakin oikein ihanaa, onnellista ajatusta. Se nostaa teidät ilmaan. Michael, mikä on sinun onnellisin ajatuksesi?"
6. Mitä postmodernille tai nykydraamalle tyypillisiä piirteitä näytelmässä on? Mikä on näiden piirteiden tehtävä kokonaisuudessa, mitä niillä yritetään sanoa ihmisestä, maailmasta tai meitä ympäröivästä todellisuudesta?
7. Millaisia tehtäviä komiikalla on esityksessä? Mitä lisäelementtejä komiikka tuo klassikkotarinaan? Onko huumori ilkeää vai empaattista? Miten pohjatekstiin suhtaudutaan, kunnioittaen vai rienaten?
8. Kuka on esityksen koomisin hahmo? Kuka ärsyttävin? Kuka herättää eniten myötätuntoa?
9. Millaisen näytelmän, novellikokoelman tai romaanin nimi voisi olla *Kuolema tulee olemaan huikea seikkailu*?

V Luovan kirjoittamisen tehtäviä

1. **Näytelmän aloitus.** Tarkastele näyttelijöiden ja yleisön vuorovaikutuksen keskeisiä elementtejä esityksen alussa. Yritä kirjoittaa samanlainen näytelmän aloitus. Tarina voi olla ihan eri, vaikka oma keksimäsi tai jokin klassikko (Nalle Puh, Pocahontas, Leijonakuningas, Star Wars jne.)
2. **Vuoropuhelu.** Kirjoita esityksen alussa olevaa Riston ja Roopen dialogia matkiva vuoropuhelu, joka voitaisiin esittää oman koulusi näytelmän ensi-illassa. Mitä loukkauksia tai paljastuksia siihen voisi kirjoittaa?
3. **Uskontunnustuksia.** Kirjoita ”uskontunnustuksia”, jotka kuvaavat lapsuuden ja aikuisuuden eroja:
”Minä en usko keijukaisiin. Minä uskon kalvosinnappeihin.”
4. **Solmiotarina.** Kirjoita tarina Riston (herra Darling) repliikin ympärille: ”Noh, solmio ei suostu yhteistyöhön! Kaulassa siihen ei saa solmua, sängynpylväässä kyllä! Vaikka kaksikymmentä kertaa sängynpylvään ympäri, mutta kaulan ympäri, ei sitten millään!”
5. **Perhekohtaus.** Kirjoita samantyyppinen kohtaus kuin lääkkeen ottaminen. Mikä voisi olla sellainen asia, johon nykyvanhemmat pakottavat lapsensa? Voit tuoda samassa kohtauksessa esiin muitakin ristiriitoja, joita perheessä on. Voit kirjoittaa kohtauksesta koomisen tai vakavan.
6. **Olento.** Keksi olento, jota voisi kuvata jotenkin samaan tapaan kuin näissä:
”Äiti ja minä näimme pojan yhtenä iltana; hän ehti pujahtaa ulos ikkunasta. Äiti yritti ehtiä sulkemaan ikkunan ennen kuin poika pakenisi, mutta poika oli liian vikkela. Ikkuna pamahti kiinni ja meille jäi saaliiksi vain pojan varjo, joka alkoi tanssia ympäri huonetta.”

”Pojalla, jolle tuo varjo kuuluu, oli seuranaan valopallo, minun nyrkkiäni pienempi – mutta se ryntäili ympäri huonetta kuin olisi elävä.”
7. **Kehtolaulu.** Kirjoita oma kehtolaulu. Voit käyttää mallina esityksen NUKKUKAA-laulua:

Nukkukaa unta rauhaisaa
Peittoa korviin! Tummuu maa
Lempeä yö on, hiljainen
ympäröi teitä suojellen
Kulku elämän kaaren on senkaltainen
että pikkuisinkin kerran aikuisuuden
saavuttaa

Silmät jo kiinni, tyynyyn pää
Mielestä huolet pyyhkäiskää
Nukkumapaikka lämpöisin
on menolippu aamuihin
Maassa unien turvassa seikkailla saa
Se on maa, jota löydy ei rauhaisampaa
Unten maa

Nukkukaa
unta rauhaisaa

8. **Oma tarina repliikistä.** Kirjoita tarina, joka alkaa Sannan repliikillä ”Voiko meille sattua mitään pahaa, kun yövalo palaa?” Voit irtautua Peter Panin tarinasta ja tehdä jotain ihan omaa.
9. **Vertauksesta metaforaksi.** Keksi samanlaisia vertauksia kuin äidin repliikki ”Yövalot ovat kuin silmät, jotka äiti jättää suojelemaan lapsiaan.” Voit jatkaa kielikuvien työstämistä typistämällä ne metaforiksi (Yövalot ovat äidin suojelevat silmät).
10. **Ristiriita.** Keksi jokin toinen tilanne, jossa repliikit ovat samanlaisessa huikaisevassa ristiriidassa tapahtumien kanssa kuin nukkumaanmenokohtauksessa. Kirjoita kohtaus paritai ryhmätyönä (tai yksin).
11. **Absurdi kohtaus.** Kirjoita kohtaus, jossa toinen tietää enemmän kuin toinen, mutta tietämätön ei halua paljastaa, ettei tiedä. Yritä saada siihen samanlainen absurdin koominen sävy kuin mallikohtauksessa:

JONDE

Wendy, kiinni on. Katso! Katso! Olinpa minä nokkela.

SANNA

Ja jos minä kerran en mitään tehnyt, painun takaisin pehkuihin.

(SANNA istuu topakkana vuoteelle. HENKKA ja MATTI vaikeroivat tuskissaan.)

JONDE

Wendy, yksi tyttö on aina kahdenkymmenen pojan veroinen.

SANNA

Oletko todella sitä mieltä, Peter?

JONDE

No olen!

SANNA

Se on kertakaikkisen ihanasti sanottu ja siksipä nousenkin uudestaan.

(SANNA nousee seisomaan vuoteen päälle ja saa HENKAN ja MATIN vaikeroimaan uudestaan.)

SANNA

Voin antaa sinulle suukon, jos haluat.

JONDE

Kiitos.

(JONDE ojentaa kätensä.)

SANNA

Sinäkö et tiedä, mikä suukko on?

JONDE

Tiedän sitten, kun annat sen minulle.

(SANNA ojentaa JONDELLE sormustimen ompelupussistaan.)

JONDE

Annanko minä nyt sinulle suukon?

SANNA

Jos haluat.

(He ryhtyvät suutelemaan. ROOPE kiskoo heidät erilleen.)

ROOPE

Ei näyttämöllä!

(ROOPE ottaa JONDEN hatunlieristä tammenterhon ja antaa sen JONDELLE, tämä antaa sen SANNALLE.)

SANNA

Tammenterho. Aion pitää tätä kaulaketjussa.

(SANNA näyttää suuren terhon jo kiinni kaulaketjussaan.)

12. **Tarina olennosta.** Kirjoita oma (synty)tarina merenneidosta, vampyyristä, yksisarvisesta, tontusta, peikosta, kääpiöstä tai muusta satuolennosta.

”Tunnen, mutta keijut ovat melkein kaikki jo kuolleet. Katsos, silloin kun maailman ensimmäinen vauva ensimmäisen kerran nauroi, sen nauru hajosi tuhanneksi pikkupalaseksi ja kaikki ne palaset sinkoilivat sinne tänne – ja niin syntyivät keijut. Jokaista poikaa ja tyttöä kohden pitäisi olla keiju.”

”Voi ei suinkaan, lapset tietävät nykyään niin paljon, että kohta he eivät enää usko koko keijuihin. Ja joka kerta, kun joku lapsi sanoo, että ’minä en usko keijuihin’, jossakin aina yksi keiju kuolee.”

13. **Resepti.** Kirjoita vastaavanlainen resepti jollekin muulle taidolle, joka on ihmiselle tavoittamaton tai vaikea. Luo ympärille tilanne, jossa joku lausuu tuon reseptin repliikissään. Voit koettaa saada tilanteeseen komiikkaa lisäämällä taustalle jotain ristiriitaista toimintaa.

”Se on helppoa, ei siinä tarvita kuin onnellisia ajatuksia ja hiukan keijukaispölyä.”

14. **Törkeä paljastus.** Kirjoita vastaavanlainen kohta, jossa paljastuu vahingossa jotain törkeää, jonka ei pitänyt paljastua. Miten se vaikuttaa henkilöiden väleihin?

RISTON ÄÄNI

(kaiuttimista)

Itse asiassa, Roope, mulla olis yks asia.

ROOPEN ÄÄNI

(kaiuttimista)

Mikä asia?

RISTON ÄÄNI

(kaiuttimista)

Mua nyppäsee noi Jonde ja Sanna.

ROOPEN ÄÄNI

(kaiuttimista)

No sanopa muuta, niiden touhu on yhtä lääppimistä!

RISTON ÄÄNI

(kaiuttimista)

Just näin. Jonde esittää Peteriä ja Sanna esittää Wendyä, ei niiden kuulu kuolata toistensa perään.

ROOPEN ÄÄNI

(kaiuttimista)

Jonden olis tarkoitus olla poika, joka ei kasva aikuiseksi – meillä se on

poika, jolla ei pysy housut jalassa.
 (JONDE ja SANNA hivuttautuvat kauemmas toisistaan.)
 ROOPEN ÄÄNI
 (kaiuttimista)
 Ja sama koskee Sannaa! Lyyli tyrkyttää kaikille! Ei ihme, että Mattikin on ihan seonnut siihen.
 RISTON ÄÄNI
 (kaiuttimista)
 Ai senkö takia se koko ajan mankuu, että sais esittää Peter Pania.
 Haluais päästä hipelöimään Sannaa.
 ROOPEN ÄÄNI
 (kaiuttimista)
 Ei oo todellista! Että Matti olis Peter?!
 RISTON ÄÄNI
 (kaiuttimista)
 Se on opetellut kaikki vuorosanat!
 ROOPEN ÄÄNI
 (kaiuttimista)
 Mutta eihän Matti osaa näytellä yhtään! Ei vaikka aseella uhattais. Se on ihan luokaton Michael – ja luokaton krokotiili. Näyttelee sitäkin kuin jotain hemmetin nisäkästä.
 RISTON ÄÄNI
 (kaiuttimista)
 Mä tiedän, se on surkea, mutta me tarvitaan sen enon rahat. Käsitäksä, Roope: Matin eno on pistänyt 40 tonnia tähän tuotantoon! Se on ainoa syy, miks Matti ylipäätään on näyttämöllä.
 ROOPE
 (kaiuttimista)
 Perseestä koko jätkä.
 RISTON ÄÄNI
 (kaiuttimista)
 Ohops, jäi äänitys päälle –
 (Nauhoite loppuu. Hiljaisuus. Kaikki mulkoilevat toisiaan. Ja lopulta MATTIA. MATTI katsoo SANNAA. JONDE kietoo kätensä SANNAN ympärille. SANNA katsoo poispäin MATISTA. MATTI poistuu hitaasti oikealta. Tauko.)

15. **Paljastava monologi.** Kirjoita vastaavanlainen monologi, jossa noloja asioita paljastuu vähitellen ja ne ikään kuin suurenevat koko ajan.

(ROOPE tulee.)
 ROOPE
 Tervetuloa takaisin, arvoisa yleisö. Risto pyys mua tähän pieneksi hetkeksi tappamaan aikaa ennen kun...
 RISTO
 (kulisseista)
 Juttelemaan!!
 ROOPE
 Juttelemaan vielä pieneksi hetkeksi näin toisena ohjaajana...
 RISTO
 (kulisseista)

Apulaisohjaajana!

ROOPE

Kiitos. Ristolla saattaa nimittäin vierähtää vielä kotvanen. Siellä on muutamia huolestuneita vanhempia ja ambulanssiväkeä. Sellasen mukavan tiedon kuitenkin voin kertoa, että meidän viehättävä Ilona on ihan... ihan hengissä.

Omasta puolestani mä pahottelen niitä pieniä teknisiä epätarkkuuksia, joita tänään sattui. Meillä on ilmeisesti käytössä liian monta sähkölaitetta eri puolilla teatteria. On pyörivä näyttämö, on kaikki valo- ja äänilaitteistot, ja mun hiustenkuivaaja tottakai. Mut mut, mä luulen me löydettiin väliajalla ratkaisut näihin –

ROOPEN ÄÄNI

(kaiuttimista)

Roope Koistinen, esittelynauha numero kakstoista. Savolainen.

ROOPE

Mä pahoittelen –

ROOPEN ÄÄNI

(kaiuttimista)

Mahtaneeko tiällä immeinen suaha kalloo? Kahtokeepa, nii aeka näättää!

ROOPE

Mun vanha aukkarinauhote siinä näemmä... Tota noin, tarkkaavaisimmat teistä ehkä pani merkille ennen taukoa Peter Panin ikävännäkösen putoamisen. Jonde ei selvästikään ajatellut kovin onnellisia ajatuksia. Eikä tuu kyllä ajattelemaan sillonkaan, kun tulee tajuihinsa. Mutta ei huolta, me pystytään jatkamaan esitystä ja mä oon varma, että te tuskin edes huomaatte mitään muutoksia.

Sitäpaitsi, ihan perspektiiviksi, nää Jonden vammat ei mitenkään vedä vertoja niille, jotka synty meidän "Punahilkan" ensi-illassa. Susi eläyty niin täysillä, että kaatua rojahti suoraan Punahilkkaa esittäneen pikkutyön päälle. Heti kuuli, että nyt murskautuu luita ja erittäin pahasti.

Ikävä kyllä mä olin just sinä iltana parkkeerannut mun auton semmoseen paikkaan, että ambulanssi ei päässyt ajoissa tulemaan ja – tää tyttö valitettavasti menehtyi.

Näin jälkepäin mä vieläkin tunnen jonkinlaista osasyllisyyttä. Se nyt kuitenkin oli just mun auto, joka ensihoitajia viivästytti. Ja varmaan sekin vaikuttaa, että sutta esitin just mä.

(Hiljaisuus.)

Mut mut – niinkuin ne Hollywoodissa sanoo: show must go on.

(Ensemble saapuu taas riviin plakaateineen.)

ROOPE

Antakaahan isot aplodit, sillä tämä on...

(Ensemble muodostaa plakaateillaan sanat 'Panon pyörteen etsintä'. He järjestäytyvät äkkiä uudelleen: 'Peter Pan toinen näytös'.)

ROOPE

Peter Pan – toinen näytös!

16. **Mitä tähdet tekivät?** "Tähdet ovat kauniita, mutta ne eivät saa osallistua mihinkään, niiden kohtalona on ikuisesti vain katsoa. Se on niille langetettu rangaistus jostain, mitä ne tekivät kauan sitten, niin kauan, ettei yksikään nykyisistä tähdistä enää tiedä, mitä se oli. Vanhimpien tähtien katse on jo lasittunut ja niiden välke on mykkää. Kun taas nuoremmat edelleen ihmettelevät."

Mitä tähdet tekivät kauan sitten? Kirjoita tapahtumasta.

17. **Dialogi rakkaudesta.** Kirjoita vastaavanlainen dialogi, jossa joku tunnustaa rakkautensa väärälle henkilölle tai kokonaiselle porukalle.

(MATTI on soittavanaan, mutta väärä äänitys soi. Näyttelijät joutuvat kuuntelemaan kauhuissaan.)

RISTO

(kaiuttimista)

Äänitys kakskyt yks. Panhuilu. Otto yks.

(Kuuluu, kuinka panhuiluun puhalletaan.)

RISTO

(kaiuttimista)

Missä se manuaali on? Äiti, oot sä vienyt mun panhuilu-oppaan?

(Kuuluu oven aukeaminen.)

RISTO

(kaiuttimista)

Ai kato Matti moi. Mitäs sulla?

MATTI

(kaiuttimista)

Moi. Sori, mä olisin vaan kysellyt taas siitä Peter Panin roolista.

RISTO

(kaiuttimista)

Matti, me on käyty tää läpi. Sä oot jo Michael ja sä oot krokotiili.

MATTI

(kaiuttimista)

Mutta ei kukaan tykkää krokotiilista. Kaikki tykkää Peteristä ja... Peter saa tehdä kaiken hauskan.

RISTO

(kaiuttimista)

Kuten suudella Wendyä?

MATTI

(kaiuttimista)

Ehkä...

RISTO

(kaiuttimista)

Sähän tiedät, että Sanna ja Jonde seurustelee?

MATTI

(kaiuttimista)

Nii-in! Koska Jonde saa esittää Peteriä.

RISTO

(kaiuttimista)

Mä en usko, että se –

MATTI

(kaiuttimista)

Mä rakastan Sannaa.

(Tauko.)

RISTO

(kaiuttimista)

No, se nyt ei vaikuta suuntaan taikka toiseen eikä riitä syyksi, että me ruvettais mulkkaamaan roolitusta...

MATTI

(kaiuttimista)
Sanna tulee mun uniin.
RISTO
(kaiuttimista)
Okei, kiitos, Matti. Mutta nyt jos sallit...
MATTI
(kaiuttimista)
Sanna on mun sielunkumppani.
RISTO
(kaiuttimista)
Matti. Mun täytyis nyt äänittää nää panhuilut.
MATTI
(kaiuttimista)
Aha okei. Öö... sori.
(Kuuluu MATIN poistuminen ja oven sulkeminen.)
Risto
(kaiuttimista)
Muistutus: älä käytä ottoa yks.
(Äänite loppuu. Koko ensemble tuijottaa MATTIA. Pitkä hiljaisuus. MATTI soittaa muutaman sävelen panhuilulla.)

18. **Kolmiodraama.** Kirjoita tragikoominen kolmiodraama. Hae innoitusta tästä:

MATTI
Tunteeni ovat kuin pojalla omaa äitiään kohtaan, Wendy.
SANNA
Niin arvelinkin. Ja siinä tapauksessa minun täytyy lähteä heti.
(huutaa kulisseyhin)
Voi Peter, sano, että sinäkin tulet.
MATTI
Ei. Minä jään tänne ja pysyn aina pikkupoikana ja pidän hauskaa.
SANNA
Sitten sinun täytyy... antaa minulle jäähyväissuukko, Peter.
(MATTI poimii hattunsa lieristä sormustimen.)
SANNA
Voi Peter. Tarkoitan oikeaa suukkoa.
MATTI
Oikeaa suukkoa?
SANNA
Sinäkö et tiedä, millainen on oikea suukko?
MATTI
En. En tiedä.
SANNA
Minun täytyy siis näyttää.
(JONDE ilmaantuu näyttämön reunaan. SANNA juoksee MATIN ohi JONDEN luo ja suutelee tätä. MATTI seisoo paikallaan.)
JONDE
Tämäkö on oikea suukko?
SANNA
Kyllä, Peter, tämä on oikea suukko.
(HENKKA palaa työntäen ILONAA pyörätuolissa.)

JONDE

Sinun on nyt aika mennä, ilman hössötystä, ilman parkua. Toivottavasti äitisi ilahtuu, kun palaat. Varo, ettet törmää merirosvoihin. Tai siihen krokotiiliin,
(MATILLE)
josta kukaan ei pidä.
(JONDE ottaa hattunsa ja tammenterhon takaisin itselleen. MATTI on liittynyt muihin.)

19. **Monologi.** Kirjoita monologi, jonka aikana tapahtuu yhtä monta asiaa kuin tässä monologitekstissä:.

Henkka, sulla on väärä asu. Ei, älä sano tätä, tää ei selvästikään oo repliikki! Sä oot kyllä paskin näyttelijä ikinä. Mulle riitti. Ei, Kaarina, älä mee. Jarkko, mä oon nelkytkaks, multa menee elämä hukkaan, kun mä touhuan näitten törppöjen kanssa. Kaarina, jos sä poistut tosta ovesta, sä et poistu pelkästään tästä proggiksesta, sä poistut myös meidän avioliitosta. Jarkko, tää on avioliiton irvikuva. Mä tiedän sen. Sä tiedät sen. Jopa meidän lapset tietää sen. Hyvästi. Sinne meni. Sinne se meni. AAARGH!! AAARGH!! Viistoista vuotta vedettynä vessasta alas! Pysy kasassa, Jarkko. Sun täytyy näemmä pelastaa taas yks produktio. Moi Henkka. Miten menee? Mä siirryn nyt jeesaamaan sua loppushown ajaksi eli syötän sulle sun repliikit. Alotetaan siitä 'Jepulis, kapteeni'. Okei. Mä lasken kolmeen. Yy. Kaa. Koo. Jepulis, kapteeni!

VI Taiteilijat haastattelussa

Hatanpään lukion opiskelijat haastattelivat Peter Pan menee pieleen -esityksen harjoituskaudella esityksen ohjaajaa Mika Eirtovaaraa, näyttelijä Matti Hakulista sekä esityksen musiikkien säveltäjiä Ivan Bavardia ja Henri Lyysaarta.

Näyttelijästä ohjaajaksi – haastateltavana Mika Eirtovaara

Mika Eirtovaara on ohjaajana "Peter Pan menee pieleen" -komedianäytelmässä. Hän valmistui alun perin näyttelijäksi Tampereen yliopiston Teatterityön tutkinto-ohjelmasta (Näty).

Näyttelijän työt ovat kuitenkin jääneet hieman vähemmälle, koska Eirtovaaralle on tarjottu töitä ohjaajana yhä enemmän. Ohjaajan rooliin päätyminen oli aikamoinen yllätys, sillä hän oli alun perin ajatellut olevansa vain näyttelijä. Erityinen vahvuus hänellä on komedia, työtehtävästä riippumatta.

Vaikka ohjaajan työt ovat mukavaa vaihtelua, Eirtovaara toivoo pääsevänsä taas joskus myös tiputtamaan ohjaajan suuren vastuun ja näyttelemään. Ohjaaja joutuu kuitenkin esitysten alettua luopumaan ryhmästä, joka on sekä vapauttavaa että hieman haikeaa.

Yksi Eirtovaaran edellisistä projekteista oli muutaman vuoden takainen "Näytelmä joka menee pieleen". Koska "Peter Pan menee pieleen" on sille eräänlainen jatko-osa, oli luontevaa, että ohjaaja sekä näyttelijät ovat pitkälti samat.

Uusi näytelmä eroaa muista projekteista esimerkiksi teknisen haastavuutensa ansiosta. Vaikein haaste on saada aikaan sulava katselukokemus, koska näytelmän rytmitys ja dramaturgia eivät ole yhtä selkeitä kuin näytelmissä yleensä.

Loistavan ryhmän kanssa työskenteleminen on ollut paras asia projektissa, etenkin kun porukka on jo tuttu. Eirtovaara on tyytyväinen siihen, mitä ryhmä on tähän asti saavuttanut, eikä näillä näkymin muuttaisi juuri mitään. Teos on kevyenä jatko-osana täysin itsenäinen ja tarjoaa paljon uutta niille, jotka ovat jo aiemmin nähneet teoksen "Näytelmä joka menee pieleen" tai täysin uusille katsojille.

Koronatilanteen vuoksi "preshow"-osuutta, joka tapahtuu ennen varsinaista esitystä, ei ole pystytty järjestämään kuten näytelmän käsikirjoituksen mukaan kuuluisi. Tavallisesti näyttelijät olisivat tällöin kulkeneet yleisön keskuudessa.

Eirtovaara kehottaa ohjaajiksi haluavia nuoria tekemään teatteritaidetta niin paljon ja niin moniulotteisesti kuin mahdollista, jotta he pääsisivät helpommin samalle taajuudelle muun työryhmän kanssa. Hän esimerkiksi itse kokee, että kokemus näyttelijänä on ollut hyödyllistä ohjaamisessa, koska hän tietää, miten näyttelijät ajattelevat.

Haastattelu: Hatanpään lukion musiikkiteatteriopiskelijat Lukas Jokilehto, Eeli Häikiö, Kaapo Hakonen, Vili Tuomaala

Haastateltavana näyttelijä Matti Hakulinen

Matti Hakulinen on 50-vuotias, tamperelainen näyttelijä. Hakulinen on työskennellyt monissa eri teattereissa 32 vuotta, kiertäen Suomen suosituimpia lavoja ja teattereita. Hakuliselle on vuosien saatossa tullut kotiteatteriksi Tampereen Teatteri, jossa hän tänäkin päivänä näyttelee uudessa näytelmässä, Peter Pan menee pieleen. Näytelmässä Hakulinen on päässyt esittämään pääroolia, hullunkurista ja riemukasta Peter Pania.

“Miten olet päätynyt näyttelijäksi?”

-Tulin alalle niin, että pääsin abivuonna avustajaksi töihin Porin teatteriin, ja tein siellä pieniä rooleja. Sitten olin kansanopistossa vuoden, hain Teakiin ja jäin varasijalle. Sitten pääsin suoraan töihin Rauman Kaupunginteatteriin. Silloinen johtaja Maarit Pyökäri järjesti koulutusta työn ohessa. Kävin yksityistunneilla Teakissa ja täällä Tampereella, minulla oli yksityisopettaja neljä vuotta. Olen saanut omasta mielestäni oikein hyvän koulutuksen.

Äiti on aina sanonut: ”Matti, kukaan ei tule sohvalta hakemaan”. Mulla on käynyt hyvä tuuri, että aina on joku soittanut ja kysynyt että tuutko ja olen kyllä aina vastannut joo. Harvoin olen ei sanonut mihinkään puheluun. Olen mennyt sinne, minne on pyydetty.

“Sulla on käynyt hyvä tuuri!”

-Niin mulla on käynyt hyvä tuuri 😊

“Missä kaikkialla olet päässyt näyttelemään?”

-Olen ollut Porissa, Raumalla, Jyväskylässä, Joensuussa, Tampereella, ja sitten olin virkavapaalla Peacockissa Helsingissä, Nälkäteatterissa, ja sitten telkkarikeikkoja ja pieniä leffahommia olen tehnyt sen mitä tältä työltä ehtii. Vaimo on myös näyttelijä, hänen kanssaan on oltu naimisissa 20 vuotta ja kierretty yhdessä Suomea ja löydettiin paikka sitten samasta teatterista, mikä on ollut todella ihanaa.

“Mikä sinua kiehtoo tai houkuttelee näyttelemisessä?”

-Ryhmätyö, kavereiden kanssa työnteko. Se on niin hieno tunne. Kun kaikki hoitaa oman tonttinsa ja yhdessä tehdään joku kohta. Siinä on jotakin tosi hienoa kun porukka toimii.

“Millaiset työajat sinulla on?”

-Normi päivänä kun ei ole vielä esityksiä tulen töihin yhteentoista ja meillä on päiväharjoitukset kolmeen asti, sitten lähdetään välillä kotiin. Puoli seitsemästä kymmeneen on iltaharjoitukset. Jos on esitys illalla, tullaan suurin piirtein kuudelta töihin ja esitys kestää joskus yli kymmeneenkin. Musikaali kestää yleensä kolme tuntia ja siinä menee maskin pois ottamiseen ja mikrofonien irrottamiseen aikaa: se on helposti yli puoli yksitoista, kun on kotona.

“Tuleeko ylityölisää?”

-Tulee joo, mutta ei tälle alalle kukaan lähde ansaitakseen. Tässä työssä palkka tulee jostain ihan muusta, esimerkiksi niistä aplodeista. Harvalle taputetaan työpäivän jälkeen.

“Mikä on parasta ja vaativinta tässä työssä?”

-Työajat on vaativinta ja se, että et voi omaa väsymystäsi näyttää. Ihmiset ovat maksaneet siitä lipusta, sinne ei voi mennä, että ohhoijaa onpa vähän väsynyttä. Sinne on pakko mennä ja vetää aina täysillä. Hyviä puolia on myös se, että tämä on tosi vaihtelevaa työtä ja varsinkin täällä Tampereella tulee paljon vierailijoita teatteriin töihin. Tämä on vaan niin mukavaa, että en tavallaan miellä tätä työksi edes, että tämä on harrastus mistä maksetaan palkkaa. Yhä edelleenkin.

“Jännittävätkö nuo esiintymistilanteet sinua ja jos jännittää niin, miten sinä purat sen jännityksen?”

-Olen vakuuttunut, että kaikkia jännittää jossain vaiheessa. Osa peittää sen paremmin ja osa

huonommin. Jännitys on hyvä asia silloin, kun se on hallittavissa. Sekin on vähän sellaista kausiluonteista. Muistan niitäkin aikoja, joina ei jännittänyt ollenkaan. Se vasta kamalaa on, kun se on sellainen energiaton tila. Siitä saa hyvää potkua siitä pienestä jännityksestä, sen kanssa pitää elää ja pitää osata käsitellä ja hallita. Se on semmoinen mukava kaveri, mikä tässä matkalla aina tulee mukana. Ilmankaan ei voisi elää.

“Onko vaikeata näytellä romanttisia kohtauksia parin kanssa?”

-Ei koskaan ole ollut hankaluuksia sen suhteen. Tietysti joitain ikään kuin isoja näyttelijöitä, kenen kanssa minäkin olen joskus aikanaan näytellyt, kuten Satu Silvon kanssa on näytelty avioparia. Se alku on aina vaikeata, varsinkin nuorempana, kun ei tunne ihmistä ja sitten “no niin nyt tästä sitten ensimmäinen suudelma”. Kyllä se ammatillisesti käsitellään.

“Millainen näytteleminen on sinulle helpointa? Esimerkiksi improvisaatio?”

-Aika vähän on tullut improvisoitua. Joensuussa oli sellainen ryhmä, jossa tehtiin esityksiäkin, tunnin kahden pituisia improvisaatioesityksiä. Teatterin perustyö on se, mistä minä tykkään. Musikaaleissa olen ollut paljon ja kyllä sekin homma jotenkin sujuu. Kyllähän se teatterin perustyö, näyttelijänä kohtausten harjoittelu ja näytteleminen on kivointa!

“Miksi juuri sinut valittiin Peter Panin hahmoon?” “Mikä sinusta tekee erityisen, erilaisen?”

-En tiedä 😊 Ehkä se, että on tällä porukalla tehty aikaisemmin Näytelmä joka menee pieleen ja siinä on jo ne roolihahmot valittu, ja samat nyt näyttävät niitä samoja henkilöitä.

“Mikäs sitten viime kerralla olit?”

-Olin silloin ruumis :P

“Mikä tekee hahmostasi erilaisen ja ainutlaatuisen kuin muista hahmoista?”

-Ajattelen, etten pysty olemaan yhtään enempää kuin olen itse ihmisenä, ja se mitä pystyn siitä omasta ihmisestäni antamaan sille roolihenkilölle, on se, mikä tekee minusta erilaisen. Suodatan sen roolihenkilön oman itseni kautta, ikään kun jotain lämpöä, jotain mikä on minun henkilökohtainen vahvuuteni ja että se näkyy sieltä roolista. Se on se vahvuus.

“Onko sinulla jotain henkilökohtaista lemparikohtausta tässä näytelmässä?”

-Ensimmäinen näyttämölle tulo, kun on ensimmäinen lentokohtaus ja se menee ihan pieleen heti alkuun. Ja loppukohtaus on aikamoinen katastrofi.

“Mitä sinulla on tapana tehdä aina ennen esitystä?” “Onko sinulla jotain tiettyä rutiinia?”

-Se mitä aina teen, ja muistan sen jo kolmekymmenen vuoden takaa, aina kun olen tuossa nollassa tai verhoissa ennen kuin menen näyttämölle, koitan että vetskari on kiinni. Siitä on tullut sellainen automaattinen tapa juuri ennen kuin isku tulee ja menen näyttämölle.

“Onko jotain traumoja, mistä tämä vetskarin tarkistaminen on tullut?”

-Muistan kun kaverilla Hamletin loppukohtauksessa oli sellaiset shortsityyppiset housut, polvisukat, korkea vyötärölinja ja sitten pitkä vetoketju. Hän kuolee loppukohtauksessa ja vetskari oli auki ja violetit kalsarit näkyivät alta. Sen jälkeen olen tarkistanut vetskarin aina ennen lavaa. Olen pyrkinyt kyllä pääsemään eroon rutiineista. Minulla ei ole pukuhuonetta, vaikka muilla on pukuhuoneet tuolla yläkerrassa. Minulla on yleensä kaikki tuolla näyttämön sivussa. Siinä on vaaterkki, jossa on vaatteet ja puen ne siinä päälle ja menen siitä suoraan lämpiön läpi näyttämölle. Täällä on niin hyvä meininki tuolla lämpiössä, kun ihmiset kohtaa siellä. Mä olen joskus sanonut, että jos ihmiset ei voi kohdata lämpiössä, niitä ei voi kohdata myöskään lavalla. Kauhean avoimia ihmisiä pitäisi olla tällä alalla, koska ihmisten välissä se kaikki tapahtuu. Kukaan ei yksin voi tehdä mitään roolia.

“Millaiselle henkilölle sinun mielestäsi näyttelijän työ sopii?”

-Semmoiselle, jolla on hyvät sosiaaliset kyvyt ja ne lukevat ihmisistä paljon. Aika paljon näyttelijöissä on myös ujoja ja sulkeutuneita ihmisiä, mutta en tiedä, antavatko he siellä työpaikalla niin paljon itsestään. En näe näyttelijöissä mitään tiettyä ihmistyyppiä. Mutta jos saat jonkun duunin teatterissa, niin sinun pitäisi aina malttaa alistua sille roolille ja tehdä nöyrästi se duuni, eikä yhtään näyttää sitä omaa erinomaisuutta.

“Koska sitten sinusta ei tykätä”

-Nimenomaan. On tärkeää täyttää mahdollisimman hyvin se oma plokki mikä on annettu sinulle tehtäväksi ja kompata niitä, jotka ovat isommassa roolissa. Se on minun mielestäni ison näyttelijän merkki, että pystyt tukemaan toisia ihmisiä. Kukaan ei pysty loistamaan yksin, se vaatii hyvän rytmiryhmän sinne taakse antamaan sinulle sen loiston siellä keskellä. Sitten kun itse pääset päärooliin ja olet malttanut kompata niitä toisia ihmisiä, riittää sinullakin sitten komppaajia. Näin minä sen ajattelen.

“Onko sulle jäänyt mieleen joku sellainen näytelmä, jossa olet ollut erityisen tyytyväinen omaan roolisuoritukseesi?”

-Minulle on jäänyt mieleen Van Gogh ja postinkantaja, joka tehtiin Porin teatterissa. Siinä oli jotain sellaista, että tunsin että nyt tämä onnistui. Siitä on jäänyt sellainen pysyvä jälki mieleeni.

“Oletko ikinä miettinyt, että siirtyisit vain TV:n puolelle näyttelemään elokuvaan? Mikä sinut pitää tässä teatterissa?”

-Yleisökontakti ihan ehdottomasti. Se on tylsää hommaa esiintyä vain niille kameramiehille loppupeleissä. Ei siinä saa mitään reaktioita yleisöltä. Siinä ei ole ollenkaan sitä kuhinaa eli sitä, kun menet sinne näyttämölle ja siinä on se adrenaliini mukana.

“Oletko koskaan miettinyt, että mitä tekisit, jos et olisi näyttelijä?”

-Olen sitä joskus miettinyt, mutta ei ole koskaan ollut sellaista tilannetta, että pitäisi alkaa tekemään jotain varasuunnitelmia. Mutta luulen, että jos en olisi näyttelijä, niin jotenkin matkailuun suuntautuisin. Olen kova laskettelemaan, joten joku lasketteluopas tai alppihiihto-opas voisi olla mahdollinen.

“Onko sinulla joitakin vinkkejä, mitä tahtoisit antaa nuorille, jotka haluaisivat näyttelijäksi?”

-Pitää olla niin suuri unelma, että jaksat yrittää ja yrittää. Ala on kiristynyt huomattavasti ja duuneista joutuu taistelemaan. Perheelliselle ihmiselle tämä ala on aika vaikea, kun työt sirottuvat ympäri Suomea ja joudut hakemaan niitä. Pitää miettiä, että jos menet aukkareihin eli koe-esiintymiseen, se vaatii työtä ja valmistautumista. Sitten kun se hylky tulee sieltä usein, niin kyllä se itsetunnon päälle käy. Se vaatii hyvää itsetuntoa ja itsetuntemusta, että pystyy erottamaan työminän ja oman itsensä. Muistan nuorena, kun ohjaaja antoi palautetta, niin otin sen suoraan itseeni, että minussa on joku vika. Muutaman työvuoden päästä pystyy erottamaan sen, että ohjaaja haluaa auttaa minua, jotta minä pystyisin tekemään sen työn paremmin. Ettei se kommentointi kohdistu mitenkään minuun henkilökohtaisesti.

Lopuksi osamme vaihtuivat. Itse näyttelijä haastattelijaksi ja me kolme, jotka tulimme haastattelemaan, päädyimme haastateltaviksi. Jatkoimme keskustelua musiikista, näyttelemisestä ja teatteri- ja musiikkiharrastuksista. Ennen kuin Matin piti lähteä harjoituksiin, otimme vielä yhteiskuvan.

Haastattelu: Hatanpään lukion musiikin ja musiikkiteatterin erityistehtävöiskelijoita Janette Takarautio, Emilia Ylinen, Lily Korpela, Aysun Kasap

Haastateltavana säveltäjät Ivan Bavard ja Henri Lyysaari

Henri Lyysaari on freelancemuusikko, joka on ollut aiemmin Tampereen Teatterissa mukana projekteissa pianistina sekä kapellimestarina.

Ivan Bavard kuuluu Tampereen Teatterin vakituiseen henkilökuntaan toimien ääniosaston esimiehenä. Ivan on päätenyt teatteriin vakituiseksi oltuaan ensin harjoittelijana ja sille tielle on jäänyt. Näin moni muukin on alalle päätenyt, yksi projekti johtaa toiseen ja sitä kautta saa uuden tarjouksen.

Henri ja Ivan vastaavat yhdessä näytelmän sävellyksistä. Kyseiseen näytelmään on sävelletty muutamia laulettavia kappaleita, jotka eivät kuitenkaan ole kovinkaan pitkiä. Ivan ja Henri vastaavat myös tausta- ja tunnelmamusiiikista.

Molemmat ovat katsoneet Lontoossa esitetyn alkuperäisen teoksen, mutta Tampereen versioon on sävelletty aivan omat kappaleensa. Kappaleiden teksti tuli suoraan suomentajalta, jonka päälle musiikkia sävellettiin. Jokainen projekti on kuitenkin omanlaisensa seikkailu, siksi jokaiseen näytelmään lähdetään säveltämään kappaleita aina hieman eri lähtökohdista.

Näytelmässä ei ole livebändiä, vaan Ivan ja Henri ovat yhdessä soittaneet näytelmän kappaleet. Kumpikin taitaa monen instrumentin, joten siitä ei koitunut ongelmaa.

Ja kyllähän näytelmään oli sävelletty tarttuvia kappaleita, sopivan yksinkertaisia, jotta niihin on helppo yhtyä polkemaan jalkaa tahdissa. Jokainen näytelmä on kuin iso palapeli, jossa jokaisen palan on oltava oikean kokoinen ja muotoinen, siksi myös säveltäjän on seurattava tarkkaan harjoituksia, jotta tietää, millaista äänimaailmaa ja musiikkia tiettyyn kohtaan kannattaisi säveltää. Eli sen lisäksi, että taitaa musiikin teorian täytyy olla myös draamantajua, jolloin musiikki tukee ja parhaimmillaan vie näytelmää eteenpäin.

Teatteriin voi päätyä tekemään ja säveltämään musiikkia montaa eri polkua, mutta varminta on kouluttautua muusikoksi. Ivan ja Henri muistuttavat, että mikäli haaveilee ammatista teatterissa kannattaa hoitaa tunnollisesti ja ahkerasti annetut mahdollisuudet, eikä alkuvaiheessa pienistäkin työtarjouksista kannata kieltäytyä. Itseen kannattaa kuitenkin kuunnella tarkalla korvalla, ettei pala loppuun, mikäli työtarjouksia alkaa sadella.

Myös itse työn lisäksi on merkitystä sillä, millaisen muistijäljen kollegoille jättää itsestään.

Haastattelu: Hatanpään lukion musateatterilainen Pyry Joki

VII Teatterietiketti

Teatterietiketistä saat käytännön tietoa Tampereen Teatteriin tulemisesta ja teatterissa viihtymisestä.

- **Korona-ajan erityisjärjestelyistä ja turvallisuuskäytännöistä saat ajantasaista tietoa teatterin nettisivuilta: <https://tamperenteatteri.fi/turvallisesti-teatteriin/>**
- Tulethan teatteriin ajoissa, sillä myöhästyneet pääsevät saliin vasta väliajalla. Teatterin ulko-ovet avataan jo tuntia ennen esityksen alkua ja katsomoon pääset 15-30 minuuttia ennen esityksen alkua esityksestä riippuen.
- Tarkista etukäteen, millä näyttämöllä esitys on. Päänäyttämö ja Kulttuuriravintola Kivi sijaitsevat Keskustorilla ja Frenckell-näyttämö Keskustorin toisessa päässä Satakunnan sillan pielessä.
- Ulkovaatteet jätetään tavallisesti esityksen ajaksi narikkaan. Korona-aikana narikat eivät ole käytössä vaan vaatteet ja kassit otetaan katsomoon mukaan.
- Huomaavaisuudesta kanssakatsojia kohtaan tulethan teatteriin ilman voimakkaita hajusteita.
- Suosittelemme tilaamaan väliaikatarjoilun ennakkoon, näin välttyt jonottamiselta väliajalla.
- Normaalitylanteessa löydät istuinpaikkasi teatterilipusta. Korona-aikana paikanumerot eivät ole käytössä, vaan katsomo täytetään saapumisjärjestyksessä vahtimestarien ohjeiden mukaan. Lue tarkemmat ohjeet korona-ajan käytännöistä teatterin nettisivujen Turvallisesti teatteriin -ohjeista, linkki yllä.
- Suljethan esityksen ajaksi kännykän, samoin myös kaikki soittimet ja pelit.
- Esityksen aikana valokuvaaminen ja nauhoittaminen eivät ole sallittua.
- Eläydy esitykseen! Naura, jos esitys naurattaa ja itke, jos itkettää. Voit antaa myös väliaplodeja.
- Esityksen päättyttyä voit taputtaa, huutaa ”bravo!” tai nousta seisomaan ja taputtaa.
- Halutessasi voit lähettää näyttelijöille kiitoksena vaikkapa kirjeen tai kukkia. Jätä tervehdyksesi tullessasi tai väliajalla narikkaan tai vahtimestarille, niin näyttelijä saa sen loppukiitoksiin.
- Toivomme, että nautit teatterin taiaasta! Otamme mielellämme vastaan palautetta. Kommentoi näkemääsi esitystä nettisivuillamme **www.tamperenteatteri.fi**.

